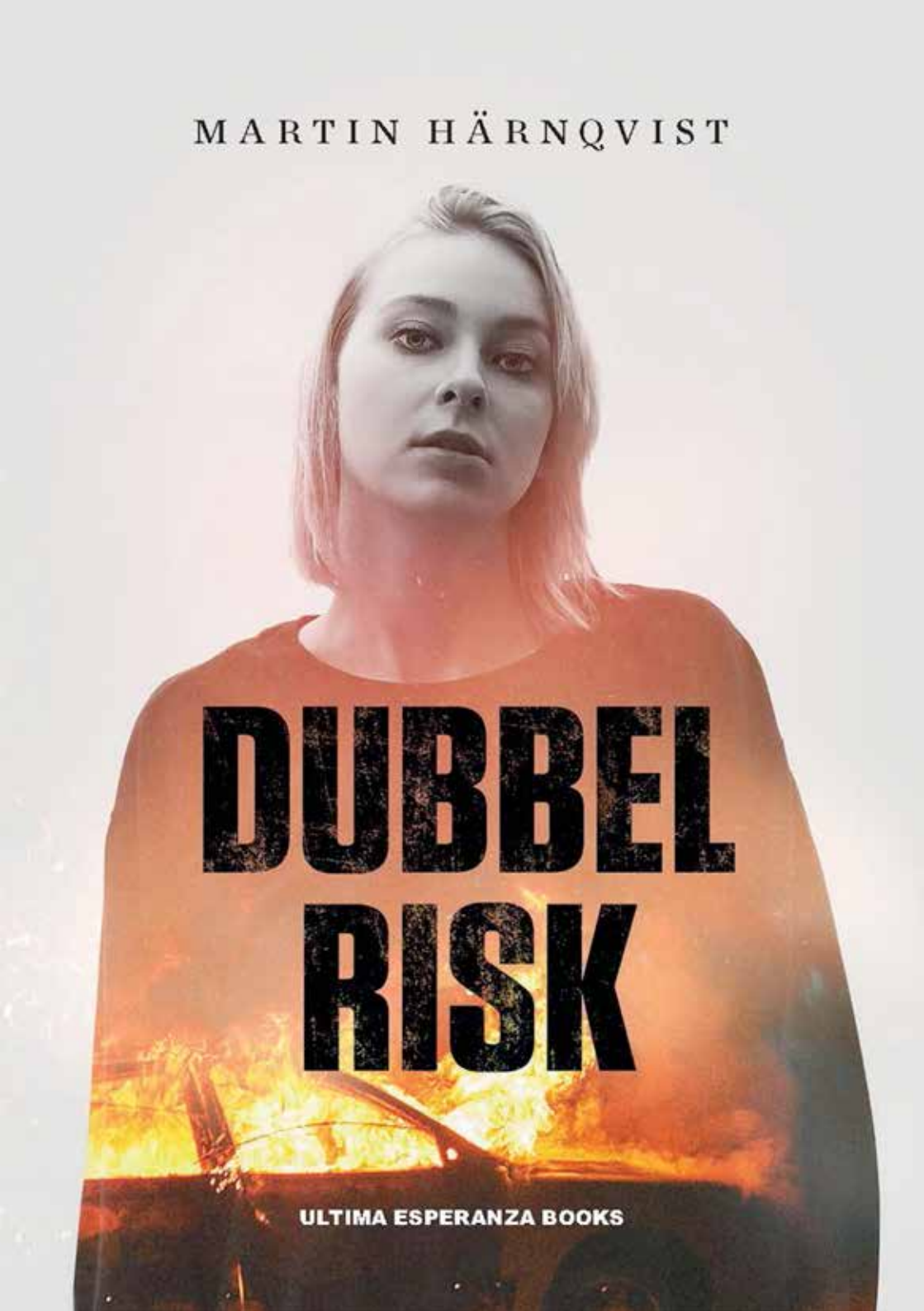

MARTIN HÄRNQVIST

**DUBBEL
RISK**

ULTIMA ESPERANZA BOOKS

Risk;

möjlighet att ngt icke önskligt (ngt olyckligt el. obehagligt) skall inträffa ... [SAOB]

Används om den risk som ett försäkringsbolag tar över i och med att kunden tecknar försäkring. Kunden överlåter därmed (nästan) hela sin risk på bolaget. Bolaget i sin tur sprider denna risk över ett stort antal försäkringar.

Förord

Händer det något spännande på ett försäkringsbolag? Absolut. För dem som utreder bedrägerier i samband med anmälda skador finns det intressanta utmaningar varje dag. Denna bok handlar om det. Jag har avlyssnat utredarnas erfarenheter av olika fall, och sedan försökt bygga en historia kring det. Mina karaktärer och mitt försäkringsbolag är fiktiva men väl förankrade i en göteborgsk miljö. I den mån det finns likheter med autentiska personer är det oavsiktligt och slumpartat.

Åsa Marcus, Märten Sällström och Kalle Lindblad på If Skadeförsäkrings utredningsgrupp har varit synnerligen behjälpliga med att dela med sig av sina erfarenheter. Utan deras tillmötesgående hade det inte blivit någon bok. Åsa och Märten har dessutom bistått mig med kritisk läsning. Mathias Gustavsson och Klas Olsson på Ifs skadehandläggningsavdelning har läst och kommenterat.

Stort tack till alla! Eventuella kvardröjande sakfel och misstag är helt och hållet mitt ansvar.

Martin Härnqvist

1

Nu kände hon att hon närmade sig. Vägen genom det dalsländska landskapet smalnade av allt mer. Ännu var det asfaltsväg, men hon förberedde sig på att sista biten kunde vara grus. Det var den finaste av vårdagar, i början av maj när träden just börjat övergå från mörk siluett till skir grönska. I hennes värld var detta den bästa tiden på året och hon var glad att hon valt att göra den här avstickaren från sin resa. Hon var på väg norrut mot Karlstad, men nu tänkte hon göra ett jobbarende i Dalsland, det skulle bara bli ungefär sex mil extra.

Hon passerade en grusad avtagsväg, där två brevlådor vittnade om att det fanns gårdar längre in, men de var inte synliga mellan träden. Ytterligare några hundra meter längre fram kom hon till ännu en avtagsväg med en brevlåda. Hon kollade kartan i mobilen och konstaterade att detta borde vara rätt ställe. Hon svängde in.

En liten bit längre fram skymtade hon ett rödmålat hus bland träden. Fasaden vittnade om åtskilliga vintrar i ett kargt landskap. Den röda färgen hade flagnat. Husets knutar hade varit vita men gick nu mest i grått.

Hon körde fram till tomten, stannade bilen och klev ur. I detsamma visade sig en äldre man i stugans dörröppning. Han var klädd i en beige kraglös arbetströja och slitna blåbyxor med stora fickor. Håret var glest och grått, men blicken var intensivt mörkblå.

”Har jag kommit till Roland Larsson?” frågade hon.

Mannen svarade med en långsam nick utan att göra någon antydan till att komma fram och hälsa.

”Hej, jag heter Sofia Hasselberg och kommer från försäkringsbolaget Framtiden. Du hade visst problem med din frys?”

Sofia var på väg till föräldrahemmet i Karlstad för att hälsa på sin pappa som numera levde ensam. Den här mannen hade skadeanmält sin frys. Den hade lagt av och enligt anmälan hade den innehållit en hel del värdefullt livsmedel som hade gått förlorat. Det var åtskilliga kilon kvalitetskött, mest rådjur och älg och faktiskt inte obetydligt med svamp heller, tryffel enligt anmälan. Han bodde några mil utanför Åmål så det var en ganska kort avvikelse från hennes tänkta rutt. Det var väl inte helt fel att passa på och ta vägen om och kolla frysen, tänkte Sofia. Då kanske hon dessutom skulle kunna räkna resan som tjänsteresa.

Mannen tittade misstänksamt mot henne utan att säga något. Sedan vände han sig om och gick in i huset utan att stänga dörren.

”Får jag kliva på?” fortsatte Sofia, stoppade sin kamera i fickan och gick fram till dörröppningen.

Det kom en grymtning från Larsson. Sofia tolkade den som ett ja.

”Får jag titta på din frys?”

Larsson gav sig nedför en trappa till källaren och Sofia följde efter. Det hände inte så ofta att hon gjorde hembesök hos kunder, och ibland kunde det bli lite spant. Men Larssons fåordighet var hon inte riktigt van vid. Och inte kändes det bättre av att ta sig ned i en skum källare. Det var som om vårgrönskan i hennes huvud hade bytts mot kall höst.

De fortsatte in i källarens inre rum. Det var svagt upplyst av en ensam lampa i taket. I lampans klot kunde man ana

ett flertal död flugor genom det mjölkfärgade glaset. Larsson visade med en gest på frysskåpet som stod i ena hörnet.

Det var inte stort.

Sofia uppskattade det till cirka 40 cm längs varje sida. Hon öppnade skåpsdörren. Skåpet var gammalt, kanske sextiotal, med tjocka väggar för värmeisolering. Att det hade slutat fungera var ingen överraskning.

Skåpet var tomt.

”Ja det lade av för en vecka sedan. Så det var bara att slänga all maten”, sade Larsson.

”I din anmälan står att du hade ungefär 50 kilo kött, rådjur och älg, och en del svamp. Hur fick du in allt det i det där lilla skåpet?”

”Ja det var verkligen synd på allt det köttet, jag vart ju tvungen att slänga det för det började lukta.”

Sofia kollade att frysen var ansluten till elnätet. Sedan öppnade hon frysdörren och vred på startvredet. Frysen gav ifrån sig en svag men hörbar suck.

”Varför gör du så?”

”Tänkte bara övertyga mig om att den inte fungerar.”

”Ja det är inte strömmen det är fel på. Det är kylningen och den kan du nog inte kolla på en minut. Om den skulle fungera så tar det längre tid.”

”Mm, jag förstår. Vi ger den fem minuter sedan bryter vi.”

Sofia tog fram en tumstock, vred upp den till 40 centimeter och lade den på skåpet. Ytermått 38 centimeter. Hon började fingra på kameran och öppnade den. Då kände hon Larssons andedräkt i nacken.

”Nu är det ju bara vi här”, sade han. ”Närmsta grannen bor två kilometer bort och förresten är de på Mallorca på semester. Det vore väldigt tråkigt om du och jag skulle bli ovänner, vill du verkligen göra affär av det här?” fortsatte Larsson medan han sträckte fram armen runt hennes hals, lade sin hand på

kameran och tryckte ned den. Sofia kände hur hans röst hade förändrats och blivit kallare. Vad visste hon om den här mannen? Ingenting. För några tusenlappar tycktes han vara beredd att gå hur långt som helst.

”Jag har lovat min chef att kolla på detta, det är därför jag är här”, sade Sofia.

Hon bestämde sig för att retirera, stoppade ned kameran, frigjorde sig ur hans grepp och tog några steg åt sidan.

”Bra, jag har sett vad jag skulle se. Nu måste jag vidare.”

Hon tog några snabba steg uppför trappan, men den kändes extra tung och motsträvig. Larsson verkade vilja följa efter men rörde sig ganska lojt. Hon gick ut på gårdsplanen och småsprang till bilen. När hon äntligen satt sig i den kom han ut efter henne. Hon backade ut bilen, vände den och drog iväg tillbaka mot Åmål. I backspeglarna såg hon hur gruset stänkte upp som ett moln bakom bilen. Larsson tittade långt efter henne. Tumstocken blev visst kvar, tänkte hon.

2

Det kunde ju ha gått käpprätt åt helvete!", utbrast Linda när de satt hemma hos Sofia över en kopp te några dagar senare.

"Jag vet, det var hur dumt som helst, men man lär sig", svarade Sofia lite uppgivet.

"Du gick ut hårt med att testa frysfunktionen."

"Ja det var nog inte så bra, det skapade väl en fientlighet hos honom som bara växte sedan när jag la upp tumstocken."

Hon hade grubblat mycket på hur det kunde gå så fel, och insett att vissa besök gör man inte på egen hand. Och vissa frågor bör man helst ställa på telefon.

"Det var bra att din chef visste om det. Det verkade ju ha kylt av den där mannen. Men hur kunde chefen godkänna att du gav dig ut i ingenmansland till någon som ni inte visste ett dugg om?"

"Mnja, i det här fallet kan jag inte lasta chefen. Han kände inte till min lilla utflykt i Dalsland."

"Så du bara gav dig in i skogen på vinst och förlust. Insåg du inte att du skulle utmana en person som du inte alls visste var du hade?"

"Ja det låter helknäppt när du beskriver det så där. Jag ville väl visa mig duktig. Att jag nämnde chefen var en nödlögn som jag drog till med för att stoppa Larsson. Lyckligtvis höll det honom tillbaka."

"Ja, nu har du övertygat mig om att försäkringsbolagsjob-

bet kan vara ett högriskjobb, nästan i klass med polisyrket”, raljerade Linda.

Linda var Sofias bästa vän, de hade träffats som polisaspiranter och arbetat tillsammans på Göteborgspolisens. Efter några år hade de avancerat till samma utredningsgrupp för grova brott. De hade klickat direkt, trots att Sofia ibland kände sig som en miniatyr bredvid Linda. Med sina 170 cm och sin 52 kg nätta kropp var Sofia ett gränsfall att bli antagen till polisutbildningen. Linda däremot sträckte sig uppåt 180 cm, hade varit elitspelare i handboll och hade både tyngd och runda former. Linda var fortfarande kvar vid polisen, men Sofia hade nappat på en annons från Framtiden där de sökte bedrägeriutredare med polisbakgrund. Detta var hennes första år på Framtiden.

Efter polishögskolan i Umeå hade Sofia fått polisjobbet i Göteborg. Hon hade hittat en liten lägenhet på Krokslätts Parkgata, på gränsen mellan södra Göteborg och Mölndal. För Sofias del var det på rätt sida om gränsen, hon ville inte räkna sig som Mölndalsbo. Lägenheten låg en trappa upp i ett gammalt trevåningshus, där en våning byggts i sten och två våningar i trä. Sådana hus fanns det gott om i Göteborg, de flesta byggda på 1800-talet eller tidigt 1900-tal. En del av dem hade dukat under för grävskoporna, medan de som fanns kvar hade rustats upp.

När Sofias hus en gång byggdes i början av förra seklet beboddes det främst av arbetarklass. Lägenheterna var små och enkelt utrustade, toalett fanns på svalen, det vill säga i trapphuset, och delades mellan lägenheterna på samma våningsplan. Bada kunde man göra i ett badrum som låg i källaren. Det delades av alla lägenheter. På vinden fanns en torkdel där man hängde sin tvätt. Sofias lägenhet var en tvårummare, som en gång i tiden varit två ettor. Det satte sin speciella prägel på planlösningen, gav lägenheten två ingångar och ett extra utrymme

där det ena köket legat. Det såg lite lustigt ut men störde henne inte. Däremot kunde det bli kallt på golvet, bottenvåningen var inte längre bebodd så det var si och så med uppvärmningen. När lägenheterna byggdes om installerades toalett med dusch i var och en. Köket hade från början en vedspis och bara en vask, ingen riktig diskmaskin. Det var ersatt av en ny spis och en modern diskbänk. En gång i tiden hade hyran varit låg men det var den inte längre. Med ett stabilt jobb hade Sofia dock inga problem att klara av den.

En verklig fördel med bostadsläget var att hon hade Framtidens kontor på praktiskt avstånd. Framtiden hade sina lokaler på Södra Vägen och de blickade ut över den öppna Heden inne i centrala staden. Huset var byggt på sjuttioalet och Framtiden hade tagit över efter Trygg-Hansa som flyttat till Högsbo industriområde. Vid Heden låg flera försäkringsbolag. Tvärs över den öppna ytan höll Skandia till och strax bortom låg Volvia. Två kvarter närmare centrum längs Södra Vägen huserade Folksam.

För att komma till jobbet promenerade Sofia hundra meter ned till spårvagnshållplatsen. Spårvagn 4 tog henne till Valand och därifrån var det nära till kontoret. Utöver spårvagn 4 kunde hon också ta spårvagn 2 om den kom först, men då hamnade hon vid Nya Ullevi och fick promenera därifrån istället, det var lite längre.

För det mesta kom spårvagn 4 först.

Hon hade grubblat en del på varför hon hade sådan tur med vagnen. Båda linjerna gick med samma täthet, var tionde minut på morgonen. När hon kollade tidtabellerna fick hon så småningom svaret. Mellan tvåan och fyran var det sju minuters tidsintervall, mellan fyran och nästa tvåa var det tre minuter. Eftersom hon aldrig brydde sig om att kolla exakt avgångstid så kom hon i allmänhet till hållplatsen vid en oförutsägbar tidpunkt. I en perfekt värld borde hon därför pricka det långa

intervallet i 70 procent av tillfällena och det korta i resterande 30 procent. Slutsatsen blev att det var mer än dubbelt så troligt att nästa vagn som kom skulle vara en fyra.

Sofia var ganska nöjd med sin slutledning. Den hade krävt en del tankemöda, men hon trodde på sin förklaring. Mest var hon nöjd med att tänka på vad hennes pappa skulle säga. Han skulle bli glad för hennes skull, hon var visst rätt så smart ändå.

3

På måndagsmorgonen var det dags för veckomöte i Framtidens utredningsgrupp. Gruppens lokaler låg på tredje våningen i Framtidens kontorshus med utsikt över Heden. Varje medlem disponerade ett skrivbord med dator och en fristående bokhylla. Skrivborden var samlade i ett kontorslandskap. Till skillnad från andra avdelningar på Framtiden var utredningsgruppens kontor avskilt med en låsbar dörr. Veckomötet var en informell träff där alla förväntades delta för att hålla varandra informerade. Vanligtvis arbetade var och en med sina ärenden, men det kunde finnas beröringspunkter, parallella fall och erfarenheter som de andra hade hjälp av.

Nils Westergren var gruppens chef, en man i sextioårsåldern med lång tid på Framtiden. Han hade börjat på kundtjänst i unga år och sedan gått vidare till skadereglering. Han hade ett grundmurat rykte som handläggare av skador och det hade väl lett till att han fick ta hand om utredningsgruppen när den formerades. Westergren utredde inga egna fall utan skötte allt runt omkring och hade givetvis personalansvar. De många åren bakom skrivbordet hade dock tagit ut sin rätt. Numera försökte han förtränga sitt BMI.

Runt bordet satt Bertil Sten, Isak Svensson, Johan Lundström, Karolina Bergmark och Sofia. Bertil Sten var äldst i gruppen och talade ofta om för de andra hur många månader han hade kvar till pension. Sin ålder till trots såg han smärt

ut, men han hade ett höftfel som gjorde att han tvangs vaggas fram. Isak Svensson var i likhet med Sofia rätt så färsk. Han var såväl yngst som sist in i gruppen. Johan Lundström hade vid det här laget varit åtta år på Framtiden. Karolina Bergmark var vid sidan av Bertil gruppens mest erfarna utredare. Hon hade arbetat i rollen nästan tjugo år, varav de sex senaste på Framtiden. Alla fem hade polisbakgrund.

”Jag håller på att slutföra ett inbrottsfall. En man som anmält att han bestulits på en del dyrbar hemelektronik”, rapporterade Bertil Sten.

”Jag ska skriva rapport från min utflykt till Dalsland i fredags”, meddelade Sofia.

”Vad gjorde du i Dalsland?” frågade Westergren.

”Jag kollade upp en skada med ett frysskåp som lagt av. Det visade sig att ägaren uppgett att han hade massor av värdefullt viltkött som gått förlorat.”

”Ja det hör vi ju ofta om. Hur var det då?”

”Det kunde faktiskt gått riktigt illa. Frysen var väldigt liten och när jag skulle ta bild på den började han hota mig. Så jag skippade fotograferingen och gav mig av direkt. Nu ska jag kolla upp honom lite mer, sen får vi se om vi ska avvisa hans krav eller godta dem.”

”Låter som du ska skaffa fram det du kan hitta på honom och sedan ta upp det på fredagsrådet”, kommenterade Westergren.

Varje fredag träffades Framtidens beslutsråd för att behandla tveksamma skadeärenden. Där lade utredarna fram fall som behövde en ytterligare granskning. I gruppen ingick flera skadeflexer, en av bolagets jurister samt Westergren i egenskap av chef för utredningsgruppen. Sofia hade aldrig varit med på ett sådant möte, än mindre föredragit något eget fall, så det såg hon fram emot att få göra.

”Jag håller på med branden på Orust”, berättade Karolina.

”Inne på Stockens camping brann sommarrestaurangen ned för två månader sedan. Den var försäkrad hos oss. Polisen har kommit så långt som att man fastställt att branden var anlagd. Däremot har man ingen misstänkt gärningsman. Jag bevakar Framtidens intressen i detta, vi måste naturligtvis säkerställa huruvida försäkringstagaren själv ligger bakom eller inte.”

”Isak och jag fortsätter med att utreda två väjningsolyckor utanför Borås. Tydligt är det gott om vilt där”, rapporterade Johan.

Nu var det Sofias tur att fråga.

”Och vad är det som gör att de behöver utredas?”

”Det är inte ovanligt att man kör av vägen och krockar mot ett träd, och sedan hävdar att man väjt för en älg. Då slipper man ifrån självriskan. Det ser oskyldigt ut, men om det visar sig att bilen var defekt i flera avseenden, kan det vara arrangerat för att få ut mer pengar än vad bilen egentligen var värd”, svarade Johan.

Det blev tyst en liten stund. Alla begrundade vilken uppfinningsrikedom som åter och åter demonstrerades i kriminella grupper.

”Till sist vill jag påminna er om att vi får besök av Adam Borg från IT på onsdag”, sa Westergren. ”Han ska visa något nytt system som vi ska använda i jobbet.”

”Måste man vara med på det, har vi inte tillräckligt med dataprogram att hålla reda på ändå?” invände Bertil Sten. Med ålderns rätt ansåg han sig böra försvara de gamla beprövade metoderna.

”Kanske har du rätt, men jag vill att ni ger Adam en chans. Han är väldigt optimistiskt om det här systemet han ska visa”, svarade Westergren.

Efter mötet kom Westergren fram till Sofia.

”Kan vi talas vid på mitt rum?”

”Visst.”

”Jag har två saker jag vill prata med dig om. Det första handlar om din utflykt till Dalsland. Du inser säkert att detta kunde slutat riktigt illa. Jag vill inte att du ger dig ut på sådana äventyr utan att först stämma av med mig.”

Sofia kunde inte annat än hålla med.

”Ja det var dumt gjort, det har jag insett för länge sedan.”

”Bra då är vi överens. Det andra jag ville tala med dig om är att vi har ett nytt fall som du skulle kunna titta på. Det rör sig om en bilkrock som ser lite skum ut. Det är Bertil som handlägger det, men jag tycker att du ska vara med. Han har mycket rutin när det gäller motorskador.”

Under eftermiddagen fick Bertil och Sofia till ett möte med skadehandläggaren Emil Andersson. De träffades i ett rum uppe på fjärde våningen. Den dominerande miljön där var kontorslandskap, med enstaka konferensrum som man bokade via mejlsystemet och så kallade tysta rum som inte kunde förhandsbokas utan som var avsedda för tillfälliga möten och privata telefonsamtal.

Eftersom Framtiden hade en betydande andel av landets bilar försäkrade var det inte konstigt att utredarna ofta fick ta sig an motorskador. Dessutom hade motorskadorna en tendens att locka till sig lycksökare och bedragare. Det ökade naturligtvis antalet fall ytterligare.

”Det rör sig om en parkerad bil som blivit påkörd ute i Arendalsområdet” började Emil. ”Volvo har tagit över många av lokalerna där efter Svenska Varv, och så har de låtit bygga ett par nya kontor. Den här krocken tycks ha skett på en parkeringsplats intill det nya vita kontoret som är Volvo Bussars huvudkontor.” Han pekade på en kartbild över området. Man kunde se kontorshusen och mellan dem stora parkeringsytor.

Det vita huset låg i anslutning till en liten småbåtshamn som vette direkt ut mot västerhavet.

”Är bilarna allvarligt skadade?” frågade Bertil.

”Jag vet bara det som står i anmälan och där talas det om allvarliga skador. Det verkar ha varit en ordentlig smäll”, svarade Emil.

”Hur kommer det sig att du reagerat på den här skadan?” frågade Sofia.

”Jag tycker att tid och plats för den här händelsen ser märkligt ut. Den skedde klockan 21 en vardagkväll och med tanke på att det inte bor en människa i hela Arendal, så kan man gissa att P-platsen var så gott som helt tom när detta inträffade.”

”Så då är det knappast en vanlig parkeringsskada där någon råkar backa ut från en plats samtidigt som en annan bil passerar?” frågade Bertil.

”Nej en sådan skada rör det sig inte om här.”

Bertil och Sofia kom överens om att det skulle vara bra att ta sig en titt på parkeringsplatsen, så de bestämde sig för att åka ut en vardagkväll. Klockan hade passerat 21 när de lyckats leta sig in i Arendalsområdet. De hade inga problem att lokalisera Volvos vita kontor. Byggnaden var uppförd i tre huskroppar som sammanfogats med två veck och den sträckte sig ut mot en liten småbåtshamn med farleden ut till Kattegatt direkt utanför. Det var lätt att förstå att havsutsikten en solig dag kunde vara förtrollande. Parkeringsplatsen låg nordväst om huset och var stor som en fotbollsplan. Sofia gjorde ett snabbt överslag och kom fram till att det borde rymmas 400 bilar på den ytan. Just nu räknade hon till elva bilar, spridda över ett par av P-spåren.

”Ja det var väl som vi misstänkte” konstaterade Bertil. ”Så här dags är risken minimal att köra på någon annan bil. I själva verket är det betydligt större risk här ute på söndag eftermiddag.”

”Söndag eftermiddag, varför då?” frågade Sofia.

”Därför att Arendal är ett populärt område för dem som ska övningsköra. Man börjar med att köra runt på P-platsen och då är det ofta flera andra övningsbilar på samma yta, och alla måste ta det försiktigt eftersom de är ovana. Sedan kan man köra på gatorna i området för att få lite mer trafik känsla.”

”Låter som du har varit här några gånger.”

”Just det, båda mina döttrar har övningskört här ute.”

”Har du kollat upp bilarna närmare? Har vi försäkrat båda?” frågade Bertil när de återsågs på kontoret nästa dag.

”Nej, men det kan jag göra nu.”

Sofia gick in i Framtidens försäkringssystem och slog på de båda registreringsnumren. Hon fick träff på det ena, men inte det andra. När hon kollade det i Trafikförsäkringsföreningens databas kunde hon konstatera att den bilen var helt oförsäkrad.

”Knepigt, en av dem är oförsäkrad.”

”Vilken av dem?”

”Den påkörda bilen är oförsäkrad.”

”Jag kunde väl tänka mig det. Det förstärker mitt första intryck”, svarade Bertil.

”Hur tänker du då?”

”Den bil som har kört på den andra är ju uppenbarligen vållande till händelsen eftersom den andra stått still. Det betyder att den bilens försäkring får stå för hela kostnaden, alltså även kostnaden för den andra bilen. I det här fallet sitter Framtiden uppenbarligen med Svarte Petter. Vi riskerar att åka på hela kostnaden. Så vi har all anledning att kolla upp om detta är legitimt eller inte.”

På Bertils förslag kom de överens om att kontakta teknikerna på verkstaden och be dem om en analys av hur krocken hade gått till. Skönt att ha med sig Bertil i detta tänkte Sofia. Det var mycket som hade kunnat vilseleda mig annars.

4

På onsdagen hade utredningsgruppen besök av Adam Borg, som arbetade som utvecklare och analytiker på IT-avdelningen. Adam hade tillsammans med kollegor byggt ett nytt verktyg för att stödja skadereglerare och utredare. Bertil Sten satte sig längst bak i rummet, lutade sig bakåt på stolen och lade armarna i kors över bröstet. Isak och Sofia satte sig längst fram.

”Det låter kanske lite klyschigt” började Adam ”men jag tror faktiskt att Sesam, som vårt verktyg heter, kan komma att förändra er vardag. Och jag hoppas att ni kommer att tycka att förändringen är till det bättre. Vi har alltså valt att kalla det Sesam; någon som vet varifrån namnet stammar?”

”Ja, *Sesam öppna dig* har man ju hört talas om” svarade Bertil Sten. ”Men vilken källan är det jag inte.”

Adam klickade fram en bild på storbildsskärmen. Det var en färgillustration som föreställde en grupp män framför ett berg. Männerna bar turban och ganska yvigt svart skägg och viftade med långa sablar. I berget syntes en öppning i form av en skreva.

”Det är från en historia i *Tusen och en natt* faktiskt” svarade Adam. ”Den om Ali Baba och de fyrtio rövorna. De förvarade sina värdefulla rov i en grotta bakom porten Sesam. Den kunde de öppna och stänga med ett kommando.”

”Så nu har du samlat en massa skatter i Sesam då?” frågade Johan.

”Just precis. Som ni känner till har vi idag databaser med olika typer av data. Vi har all data om våra försäkringar givetvis, försäkringsvillkor och information om försäkrade objekt till exempel motorfordon. De finns i våra bassystem och används varje dag när kundtjänst eller skadehandläggare ska komplettera med ny information eller ändra i befintlig.”

”Men dessutom samlar vi in detta även i något som kallas Data Warehouse. Dit kopieras bassystemens data varje natt. Orsaken är att man vill kunna göra sammanställningar, analyser och rapporter på ett enkelt sätt utan att störa bassystemen. Den som räknar på ny premiesättning arbetar med detta varje dag. På samma sätt finns givetvis all skadedata i våra bassystem men också i Data Warehouse. Och sist men inte minst viktigt finns information om våra kunder i Data Warehouse. Det här är inget nytt, det har funnits i tiotals år inom Framtiden och naturligtvis har också våra konkurrenter liknande lösningar.”

Nu tog Adam sats. Han visade en bild där de olika databaserna var utspridda och markerade med var sin symbol. Sedan tryckte han på en knapp och en massa förbindelselinjer lades in i bilden.

”Det som är nytt är möjligheten att KOMBINERA dessa informationskällor. Det är det som Sesam är bra på. Låt oss tänka oss ett exempel. Vi har en motorskada på en kund, vi vet kundens namn och adress, vi vet hans mejladress och telefonnummer, och vi känner till bilens registreringsnummer, märke och årsmodell med mera. Med Sesam kan vi nu fokusera på den här kunden. Har han andra försäkringar hos oss? Har han haft andra motorförsäkringar hos oss? Har han tidigare skadehistorik hos oss?”

”Det här är också välkänt sedan tidigare, ungefär så långt som våra utredare och skadehandläggare kommit”, fortsatte

Adam. ”Men nu kan vi också se vilka ytterligare associationer han har och som finns lagrade djupt i våra databaser. Har han en sambo som varit vår kund? Har hans mejladress använts i ett annat sammanhang? Vilken historik finns på fordonet? Har det varit försäkrat hos oss förut? Vad kan vi hitta om föregående ägare?”

”Allting som är känt från våra databaser och som anknyter till den här motorskadan, via ägaren, via adressen eller via något annan koppling, allt det kan vi söka oss fram till i Sesam. Finns det en association så kan vi visa den.”

Nu ville Johan få detta förtydligt.

”Vad menar du med association?”

”Kanske ska jag ta ett exempel. Låt oss säga att några personer bestämmer sig för att utnyttja våra försäkringar för att få ut pengar för förlorade smycken. Och så har de skapat ett mejlkonto för att sköta kommunikationerna. Som ni vet kan man hitta på namnet på ett mejlkonto helt fritt. Man kan välja något som är fullständigt anonymt, till exempel *XCD18410@gmail.com*. Ingen kommer att hindra dem och det är svårt att genomskåda vem som ligger bakom. Om de använder det här kontot i olika försäkringar eller skadeanmälningar, så är det svårt att spåra i våra vanliga system. De är inte byggda för att hitta den typen av koppling. Men i Sesam kan vi hitta den. Tycker vi att en skadeanmälan med detta mejlkonto ser konstig ut så kan vi fråga Sesam, efter alla associationer från den mejladressen. Om vi då hittar flera likartade skador på olika försäkringar och olika kunder, så har vi ju något att gräva vidare i.”

Adam sträckte på sig och lade lite mer tyngd i rösten.

”Och varje natt byggs hela associationsdatabasen om, baserat på senaste versionen av all data vi har i huset.”

Nu började några deltagare skruva på sig. Westergren kände av det och tog till orda.

”Är det här lagligt? Får man visa upp detta hur som helst? Finns det inte ett EU-direktiv som ska reglera detta?”

Adam log nöjt. Det var en fråga som han var förberedd på.

”Absolut. Det finns ett EU-direktiv som kallas GDPR, och som reglerar hur vi får hantera personuppgifter. När det gäller egna kunder kan vi lagra information om dem så länge vi har en relation, det vill säga så länge som de är försäkrade hos oss. Om de lämnar oss får vi behålla informationen en viss begränsad extra tid, men om det fortfarande finns ett öppet skadeärende har vi rätt att fortsätta spara informationen.”

”Ja, men vem som helst på Framtiden kan väl inte få se den?” undrade Johan.

”Nej det stämmer, det måste finnas behörighetskontroller i systemet. Och det kan jag lova er att det finns i Sesam. Som utredare har ni ganska omfattande rättigheter eftersom det ingår i ert jobb. Det gäller även skadereglerarna. Men inga andra på Framtiden kan köra Sesam.”

Adam återvände till sin skärm och visade hur Sesam fungerade.

”Låt oss titta på ett exempel. Vi kan börja med mig själv.”

Han matade in sitt personnummer, och skärmen öppnade upp en spindelväv av olika sammanlänkade objekt. Adams försäkringar i Framtiden syntes, en hemförsäkring och en bilförsäkring. Hans familjemedlemmar syntes som egna objekt på skärmen. Han dubbelklickade på bilen och det visade sig att den tidigare varit försäkrad i Framtiden av en annan ägare. Han dubbelklickade på sin sambo och fick upp att hon har en personförsäkring i Framtiden och att hon haft en olycksfalls-skada några år tidigare.

”Min information är som ni ser inte så särskilt spännande” fortsatte Adam. ”Men kanske har ni något aktuellt fall vi kan titta på.”

Westergren vände sig till Bertil Sten.

”Bertil, skulle vi inte kunna kolla på dina två krockade bilar?”

Bertil slog upp registreringsnumren på bilarna och Adam matade in dem ett efter ett. Den försäkrade bilen såg alldeles normal ut och ägaruppgiften stämde med anmälan. Den andra bilen hade också korrekt ägaruppgift, men gav lite mer. Det fanns ett flertal betalningsanmärkningar på utebliven trafikförsäkring på bilen. Adam klickade fram föregående ägare och det visade sig att bilen omregistrerats bara några veckor tidigare. Adam klickade på tidigare ägaren och nu hände något som inte ens Bertil Sten hade förutsett. Hela skärmen fylldes av bilobjekt som den förre ägaren visade sig äga. Nu blev Isak nyfiken.

”Hur ska vi tolka detta?” frågade han.

”Låt oss börja med att kolla in personen”, svarade Adam och pekade på personobjektet. Det visade sig att han var 75 år gammal och bosatt i Strömstad.

”Då måste det röra sig om en målvakt!” Johan sken upp. ”Spännande! Hur har det gått till?”

Bertil Sten hade sett det förut och nu blev han stärkt i sin övertygelse om bilkrocken. Han lutade sig fram över bordet och svarade på Johans fråga.

”Troligtvis har de disponerat bilen länge, men haft den registrerad på den här målvakten. De har sluppit undan kravet på trafikförsäkring, kunnat parkera hej vilt, och leva rövare med bilen som de ville. Nu tyckte de väl att det var dags att skrota den och då registrerade de om den och arrangerade den här olyckan.”

”Så du menar att de skrev sig som ägare för att få ut försäkringspengarna?”

”Precis. Det var ju ingen vits med att skicka pengarna till målvakten. Han visste troligen inte ens om att bilen stått på honom.”

Ett belåtet leende spred sig över Adams läppar när han

kunde konstatera att de redan hittat ett guldkorn i Sesam.

”Någon mer som vill titta på något annat aktuellt fall”, frågade han.

Sofia som suttit tyst hela tiden fick nu en idé.

”Jag jobbar med ett ärende just nu som du skulle kunna kolla.”

”Har du några data som vi kan starta med?” frågade Adam.

”Vi har ett telefonnummer och en adress. Roland Larsson heter personen.”

Adam matade in telefonnumret och fick upp en ny spindelväv med information. Larsson hade tydligen skadeanmält en bil för två år sedan. Den hade krockat mot ett träd när han väjde för en älg. Bilen var inte värd att reparera, så han hade fått ut restvärdet på den, 15 000 kronor. Informationen pekade också ut en annan person i samma hushåll, en kvinna som troligen var eller varit hans sambo.

”Det där med hushållsuppgift är en osäker information”, påpekade Adam. ”Vi får en uppgift om en sammanboende till exempel när de tecknar en försäkring, men senare får vi inte reda på att personen flyttat.”

”Okej, men vi kan väl kolla henne ändå?” tyckte Sofia.

Adam expanderade hennes uppgifter i trädet.

”Ser man på, en olycksfallsförsäkring som det dessutom finns en skada på.”

Adam kollade uppgifterna lite närmare. Det visade sig att skadan inträffat en månad efter hon tecknat försäkringen. Och sedan hade hon sagt upp den.”

”Varför gjorde hon så?”

Nu gick Westergren in i diskussionen.

”Man skulle kunna gissa att hon gjort sig illa men att hon inte var försäkrad. Då tecknade hon hos oss och framdaterade skadan så att den skulle täckas. Det har hänt förr.”

Sökningarna på Larsson gav inga uppenbara ledtrådar även om det kändes som att han och sambon kanske vant sig vid att slira på sanningen om sina försäkringsskador. Det får cheferna avgöra på fredag tänkte Sofia. Nu hade hon i alla fall en del material att lägga fram.

5

Nästa morgon hade Johan och Sofia ett möte bokat med Sara Grens som var skadehandläggare på motor.

”Vi har fått in en anmälan om en bilbrand på norra Orust”, började Sara. ”Det rör sig om en åtta år gammal BMW. Den har fattat eld på väg 178 mellan Tegneby och Ellös.”

Orust var okänd mark för Sofia, men i skolan hade hon lärt sig att det var Sveriges tredje största ö efter Gotland och Öland.

”Har den fattat eld under gång eller har den stått stilla?” frågade Johan.

”Vad jag har förstått har det skett under gång” svarade Sara. ”I anmälan talas det om rökutveckling från höger del av instrumentbrädan.”

”Bilbränder är ganska ovanliga om man inte räknar in massbränder som blivit ett olustigt inslag i vissa förorter”, fortsatte Sara. ”Att en enstaka bil fattar eld under gång förekommer inte ofta. Det är därför jag vill att ni tittar närmare på detta.”

”Absolut”, svarade Johan. ”Sofia, kan du kolla upp var bilen finns och om vi kan åka och titta på den?”

Johan hade arbetat åtta år på Framtiden och precis som Sofia kom han från ett utredarjobb inom polisen. Johan var sambo och hade en treårig dotter. Hans partner Cecilia arbetade som journalist på Göteborgs-Posten där hon var nattredaktör. Det var inget jobb som gick bra ihop med att ha små barn.